

ODDISCH.

Jezus het brood.
Math. 26: 26.

had den Geest

et, door wien Hij
ferd heeft (Hebr.
zijn nooit één-
lan wij. Hij zag
de Schrift ge-
g, — maar dan
llen gegeten.
aal". Daar aan-
ge paasch-

lam, gold de
toest zijn. „Dat
ondanks Levit.
heel wat ont-
land heeft het
tempel in toorn
zelf had Hij in
ner gedachten
n het vervulde,
Grieksche ver-
tergegeven door
en 1 Petr. 1: 19
us, die in Hebr.
estrafelijk) en
in 1 Petrus
te hebben ge-
der duidelijk
dat geheel vol-
De Heiland nu
rom dien eisch,
a, en dus mede
aan God. Het
chtig aan den

laar op de tafel
t het aan
nt er nu van
g van den
ondmaal,
in hetgeen één
t gemengd
ndisch" (2).
h", een maai-
is ingesteld.
r gemeen-
Nieuwe Verbond
et symbol der
is geen revo-
ment onder het
aard daarvan,
ietwat achter-
dórop.
tevooren in den
n gedeelte van
n offerdier nu
maar als maal-
p „in een offer-
e offeraar
RE geacht
e als gast-
ldus één onzer
bedoelde offer-
enschap-
rustend op het
de vernieuwing
r maaltijd
an één op-
bij komt" (3).
elks verklaring
gemerkt wordt,
alde soort dus
st een huise-
ntenis met het
p e feest; en
de een offer-
ritueel van het
en ons beschre-
er een bepaald
gezonderd (de
zijn") en een
t. Dit „bewijst,
paaschlam be-
grond daarvan
welke over het

brengen van kleinvee als dankoffer
handelen, ook op het paaschlam zijn
toegepast, wat sindsdien vast gebruik is ge-
worden" (2).

Gelden dus de bepalingen van Lev. 3: 6 vv. voor
het paaschlam, waarmee „niet anders" (3) werd ge-
handeld, dan met de in Lev. 3: 1 v. aangewezen
offerdieren, dan spreekt het paaschlam rechtstreeks
van het offer als „spijze des HEEREN".
„Dat de offers des HEEREN „spijze" zijn, wordt
door den wetgever herhaaldelijk verzekerd (Lev. 21,
Num. 22: 25, 28: 2, Ezech. 44: 7, Mal. 1: 7).
Daarbij wordt steeds het woord *lechem* gebruikt,
dat nu niet de jongere betekenis heeft van „brood",
maar de oorspronkelijke van „vleesch"; — een
bewijs, hoe oud de uitdrukking is. Ze spreekt
duidelijk van de dischgemeen-
schap van Gastheer en gasten
(cf. Openb. 3: 20)" (3).

Deze offermaaltijd nu was het „hoogtepunt" in
de offerhandeling. Een offer als het onderhavige,
dat gedeeltelijk verbrand en gedeeltelijk gegeten
werd, culmineert in een heiligen maaltijd,
in een „disch des HEEREN" met herinne-
ring aan en vernieuwing van het verbond.....

Het in werking treden der Godsgemeenschap
bij den offermaaltijd berust voor Israëls bewust-
zijn uitsluitend op des HEEREN bereidheid om in
een bijzondere verhouding tot zijn volk te treden
en het deel te geven aan Zijn leven (4). „Vast
staat, dat deze offers uiting geven aan de blijdschap
van met God samen aan één tafel
te zitten" (5).

Al de Schriften nu leefden in Christus' hart.
Ook deze.

En toen Hij aan de tafel ontrad als gastheer, wist
Hij zijn plaats. Wie is eigenlijk in
deze zaal, waar het pascha met het avondmaal te-
samen komt, wie is eigenlijk in deze twee-
sacramenten-kamer Gastheer, mijne jongeren?

Gij noemt mij gastheer, en gij doet wél.

Gij noemt mij ook meester, en doet wél.

Maar gelijk ik de meester, de voeten u wasch,
en daarin van mijn Zender spreek, aan wien
ik mij onderwerp, zoo treed ik als gastheer terug
achter Hem, die van eeuwen her de Gastheer aan
den disch des HEEREN was, en die, ten einde aan
dezen eeuwenouden disch des HEEREN een rechts-
grond te bezorgen, mij nu in de wereld zond en
hier aan deze tafel zette, om 't ware Lam te worden.
Er is een gastheer en een Gastheer. Een secundaire,
die knechtelijk is, en een primaire, die heerlijk is!

Ik zie den Bondsgod aan de tafel zitten. Mij zelf
gedachtenis stichtende, doe ik zulks Hem. Ik zal
geen andere goden voor Zijn aangezicht hebben.
Ik ben de Heere. Hij is de HEERE van oude tijden
aan. Ik, secundaire gastheer, zal den eersten Groo-
ten Gastheer aan niemands oog onttrekken. De
disch des Heeren is de disch des HEEREN.

O, die getrouwe Knecht des HEEREN!

Hij stelt een tafel, maar die was er al.

Hij poneert een „disch des Heeren", maar die
was er al.

Hij schikt een maaltijd, maar die was er al.
Hij maakt er een „herinneringsmaaltijd" van, maar dat was het al.

Hij maakt een avondmaal, maar óók dát was
er al.

Zeker, Hij maakt iets nieuws; zulks doet Hij al
zijn dagen. Maar Hij haalt, óók nú, alles wat nieuw
is uit het oude.

Zóó alleen kan Hij het paaschlam wettelijk en
wettig „vervullen" en deze lams-disch-kamer, deze
pascha-kamer, tot twee-sacramenten-kamer maken,
zonder dat de wanden instorten en het huis voor-
tijdig bewogen wordt. (Hand. 4: 31).

Wij kennen God, den HEERE, óók als Gastheer,
die met ons komt eten, slechts in het gastheerlijk
aangezicht van Jezus Christus.

En wij kennen Jezus Christus in de kamer van
de beide sacramenten alleen maar naar Zijn eigen
Woord, dat ook onze gedachten heeft te leiden.
Hij was hier Gastheer-God, én gastheer-mensch.
En maakte zich tot Heilig offerlam, dat „zich"
hier in den dood kwam geven.

„Zich" — heeft ooit dit voornaamwoord zoo
vollen zin gehad? „Spijze" — dát wórdt de Gast-
heer-Eter. „Zoetigheid" — dat wórdt de Gast-
heer-Sterke.

Laat mij met Mozes en de zijnen den disch des
HEEREN gemeen hebben, — ik ken dezen disch
des HEEREN (d.i. den disch van God-Jahwe)
voortaan alleen „in 't aangezicht" van dezen disch-
des-Heeren (d.i. den disch van den vernederden
en verhoogden Christus-Kurios). „Want wij hebben
een altaar, van hetwelk geen bevoegdheid hebben

te eten, die den tabernakel dienen". De Gastheer
van Mozes' ouden disch-des-HEEREN vraagt heden
't stempel van den gastheer Christus op onze toe-
gangs-vrijkaart. Dat is zijn nieuwe tafel-orde: de
disch des Heeren, alleen deze is de disch des
HEEREN.

K. S.

KERKELIJK LEVEN

EEN ZEDELIJKE MISSLAG.

Nul op het rekest der revisionisten.

De synode van de overzijde heeft, volgens
„Trouw" (7 Mrt.), met algemeene stem-
men (weer een bedenkelijk verschijnsel) een „nieuwe
formuleering" vastgesteld „ter vervanging"..... ja,
waarvan?

„Trouw" zegt: „ter vervanging van de bekende
leeruitspraken van 1905 en 1942".

Maar dit kan niet juist zijn. Want later staat er,
dat het alleen maar is „ter vervanging van
die van 1905 TEN 4DE, en 1942, aangaande
het genadeverbond, sub. 2—4". We
houden dus van 1905 en van 1942 het
grootste deel precies zoo als het
daar ligt over.

Laat ons beginnen, in zijn geheel af te drukken
wat we dienaangaande in „Trouw" lezen. Hier is
het:

Het desbetreffend Synodesluit vangt aan met de reeds
verleden week gepubliceerde „overwegingen" (waarvan de
vijfde is vervallen) en „uitspraken" (waarvan de eerste
als volgt gewijzigd is: „dat de zakelijke inhoud der be-
treffende uitspraken van 1905 en 1942, als in overeen-
stemming met Schrift en Belijdenis, niet prijsgegeven mag
worden").

De nieuwe formuleering luidt:

1. In het verbond der genade behaagt het den Heere,
den in Adam gevallen mensch uit zijn ellende te verlossen
en wederom in zijn gemeenschap op te nemen.

Daartoe heeft Hij ons aller ongerechtigheid doen aan-
loopen op den Middelaar Jezus Christus, die door Zijn
dood en bloedstorting het nieuwe en eeuwige testament,
het verbond der genade en der verzoening besloten heeft.

Door den Heiligen Geest maakt de Heere dit door
Christus verworven heil den zijnen deelachtig, in welke
genade, hun eenmaal gegeven, Hij hen barmhartig be-
vestigt en ten einde toe krachtig hewaart.

Beloofte en eisch.

2. In dit verbond komt de Heere tot ons met de belofte
des heils, en op grond daarvan met den eisch tot geloof
en bekeering. Deze beide, belofte en eisch, zijn op zulk een
wijze aan elkander verbonden, dat de menselijke ver-
antwoordelijkheid ten volle wordt gehandhaafd en nochtans
de Heere in Zijn verbond niet afhankelijk is van het doen
des menschen. In de belofte immers betuigt Hij niet
alleen, dat een iegelijk, die in den Zoon gelooft, het
ewig leven heeft, maar zegt Hij ook den Heiligen
Geest toe, die het geloof werkt, waardoor Hij ons Christus
en al Zijn welkaden deelachtig maakt. Dienovereenkomstig
werkt Hij in Zijn uitverkorenen hetgeen Hij van allen
eisch, vervullende aan hen al de beloften des verbonds,
rekenende niet „de kinderen des vleesches", doch „de kin-
deren der belofte" voor het zaad.

3. Volgens het Woord Gods zijn de kinderen der ge-
loovigen zóówel als de volwassenden in het verbond Gods
en in Zijn gemeente begrepen, en in Christus geheiligd,
zoodat zij deel hebben aan de belofte en gesteld zijn onder
den eisch des verbonds. Tevens leert ons de Schrift, dat
niet allen Israël zijn, die uit Israël zijn. Nochtans moet
de kerk, daar het haar niet gegeven is over het verborgene
te oordeelen, geen onderscheid maken tusschen leden
en leden, doch bouwende op Gods belofte en overeen-
komstige het spreken der Schrift, de kinderen, tenzij zij
zich als ongelovigen openbaren, beschouwen en behandelen
als zulken, die deelen in de wederbarende genade van den
Heiligen Geest. Dit houdt niet in, dat aangaande den tijd,
waarop de Heilige Geest zijn wederbarende werk in de
uitverkorenen aanvangt, op grond van Gods Woord enige
stellige uitspraak gedaan kan worden; de Heere vervult
Zijn belofte naar Zijn vrijmacht op Zijn tijd, hetzij vóór,
onder of na den Doop. Voorts zeggen wij niet onze be-
lijdenis, dat godsalige ouders niet moeten twijfelen aan de
verkiezing en zaligheid hunner kinderen, die God in
hun kindsheid uit dit leven wegneemt, aangezien zij heilig
zijn, niet van nature, maar uit kracht van het genade-
verbond. Eveneens zullen de ouders bij de opvoeding hun-
ner kinderen altijd uitgaan van de belofte des verbonds
en daarop pleiten. Degenen, die in ongelooft en onbekeer-
lijkheid het verbond des Heeren verachten, heeft de kerk
uit haar gemeenschap uit te sluiten. Zij spreekt daarmee
uit, dat de zondaniken geen deel hebben in het Rijk van
Christus en als bondsbrekers onder het oordeel Gods liggen,
zoolang zij zich niet bekeeren. Nochtans zal de kerk ook
voor deze afkeerigen op grond van de belofte des ver-
bonds, den Heere blijven aanroepen.

De kinderdoop.

4. De kinderen der geloovigen behooren op grond van
Gods belofte en bevel gedoopt te worden, welke doop de
afwasching der zonden door het bloed en den Geest van
Christus beteekent en verzeeft. Daarom dankt en looft
de kerk den Heere voor Zijn vaderlijke goedheid en barm-
hartigheid, die Hij „ons en onze kinderen" beweren heeft
en roept zij allen tot geloof in de belofte des Evangelies,
welke in den doop tot hen komt. Want zonder geloof zal
het sacrament hun geen nut doen, doch hun oordeel ver-
zwaren, gelijk ook onze belijdenis zegt, dat de goddeloos
wel het sacrament ontvangt tot zijn verdoemenis, maar

niet de waarheid van het sacrament, dat is Jezus Christus,
zonder wien de sacramenten niet met al zijn zoudren.

5. Het verbond des Heeren verplicht een ieder zich
steeds ernstig te beproeven, of hij wel waarlijk in den
Christus Gods gelooft en vruchten der dankbaarheid voort-
brengt; want de Schrift zegt dat alleen die geloofd zal
hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden.

In overeenstemming met het bovenstaande wijst de
Synode af elke opvatting, die in de leer des verbonds niet
tot haar recht laat komen de verkiezing Gods en de kracht-
dadige werking van den Heiligen Geest en die de verbonds-
belofte laat opgaan in een voorwaardelijke toezegging.

Tot zoover.

Hier moeten nog twee opmerkingen aan vastge-
knoopt worden.

1e. Onder punt 3 staat, dat men de kinderen moet
beschouwen en behandelen als zulken, „die
deelen in de wederbarende genade van den
Heiligen Geest". Daar is een noot aan toegevoegd,
althans in „Trouw", die aldus luidt:

De Synode heeft deze uitdrukking gekozen om ruimte
te laten en voor de opvatting, dat de kinderen te be-
schouwen zijn als reeds wedergeboren en voor de op-
vatting dat zij zijn te beschouwen als kinderen, die weder-
geboren zijn of zullen worden, waarbij uiteraard beide
opvattingen gebonden zijn aan hetgeen in het vervolg der
verklaring wordt uitgesproken over de vrijmacht Gods.

2e. Aan het verslag wordt nog dit toegevoegd:

De commissie stelde vervolgens voor, aan de nieuwe
formuleering nog toe te voegen, dat deze nieuwe ver-
klaring dient ter vervanging van die van 1905 ten 4de
en 1942, aangaande het genadeverbond, sub. 2—4 en dat
zij als kerkelijke leeruitspraak, gedaan op grond van
Schrift en Belijdenis, uiteraard bindend gezag heeft.

Of dit voorstel aanvaard is, weten we niet, want
„Trouw" zegt zoo iets niet. We krijgen den in-
druk, dat het wel gebeurd is.

Tot zoover de feiten.

En nu de beoordeeling?

In ons opschrift gaven we die reeds te kennen.
We achten heel dezen handel een zedelijke misslag.
Want:

1. Revisie geeft men niet. De inge-
diende bezwaren keerden zich tegen de oude
formules. Terecht. Want dáár op moesten de
ambtsdragers „ja" zeggen; wie het niet deed, werd
uitgeballen. Nu gaat men niet die oude formules
beoordeelen, en niet dáar van zeggen: ze waren
of goed of kwaad. Men stelt kalm nieuwe op, ter
vervanging van een deel der oude. M.a.w. men
laat hen, die een bezwaarschrift tegen de oude
formules indienden, kalm zonder antwoord staan.

2. Revisie, principieele revisie,
wijst men nadrukkelijk af. Men zegt
immers, dat de zakelijke inhoud der betreffende uit-
spraak van 1905 en 1942 ALS IN OVEREEN-
STEMMING MET SCHRIFT EN BELIDENIS
NIET PRIJSgegeven mag worden? Er wordt
dus niets verloochend. HEEL DE INBOEDEEL
VAN 1905—1942 STAAT NOG ONBESCHADIGD
TEN GEBRUIKE. Dat wil zeggen: WIE ER
TEGEN INGAAFT, MOET NOG WORDEN UITGE-
WORPEN. Stel, dat iemand zou weerspreken wat
in 1905—'42 is „beleden", dan kan men altijd zeg-
gen: de nieuwe formule van 1946 is gegeven.
OMDAT men de oude ALS SCHRIFTGETROUW
WILDE BEWAREN; men heeft ze slechts om mis-
verstand af te snijden opnieuw willen redigeeren,
maar het staat er duidelijk: de oude was schriftuur-
lijk, prijsgeving ware zonde voor God, ergo — gij
moet den preekstoel af, gij tegenspreker.

3. We zakken dus nog ónder de
ellende van het compromis weg. In
1905 had men een compromis tusschen „Jan" ener-
zijds en „Piet" anderzijds. Dat heeft zich gewroken.
Nu krijgen we een compromis, dat nog bedenkelijker
is, n.l. een compromis van „Jan" met „Jan" en van
„Piet" met „Piet". Want met algemeene
stemmen, dus met „Jan" vóór en ook met „Piet"
vóór, verklaren en „Jan" en „Piet".

a. 1905—1942 waren ook op de betwiste punten
goddelijk, en dus niet prijs te geven, ze worden ook
niet prijsgegeven, hun inhoud wordt niet ver-
vangen;

b. we zeggen den volke: ze zijn vervangen.
Tenzij we ons vergissen inzake het onthaal, dat
het hierboven vermelde voorstel- van-vervanging
vond. Maar dat zal wel niet: „Trouw" constateert,
dat het „vervangen" feit is.

Hier is dus geen compromis meer, dat uiting is
van verlegenheid. Hier is een openlijk spelen
met woorden. Maar bedenken deze synode-
leden niet, wat ze op die manier bereiken? Ze
houden menschen over! Zeker. Maar wie houden ze
zóó over? De vreesachtigen. De zoekers van een
uitweg. Degenen die vrede hebben zelfs met woer-
denschap, als het hun maar een vlonder leggen kan
om te komen van het terrein der bezwaarden tot
dat der zich ter ruste leggenden. Maar men zal op
die manier verliezen de menschen van karakter,
die zich houden aan wat er staat. We hadden in
1905 de ellende van „kop" en „staart". Men kent
de beelddraker „de kop" van „1905" was: voor
wedergeboren houden; „de staart" was:
Lindeboom's toevoeging: het kan gebeuren (als
't wedergeboren worden ooit gebeurt) vóór, onder

5) Idem K.V. Kronieken II, 1938, bl. 378; vgl. Lev. bl.
230, en Numeri, 1941 bl. 103 en 310, 311.

6) Leviticus 24.

7) a.w. 55.

8) a.w. 52.

9) a.w. 52.